

ВІД РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ

Пропонований випуск науково-інформаційної збірки «Археологічні дослідження в Україні 2008 р.» є ювілейним, десятим, випуском і підводить підсумки польового сезону 2008 року. Він традиційно містить повідомлення про результати польових археологічних досліджень, нові відкриття, сучасні проблеми та перспективи вивчення археологічної спадщини України.

У 2008 р. археологічні дослідження здійснювали 258 науковців, які представляли 68 установ України та вісім установ Росії. Кваліфікаційна рада з питань дослідження археологічної спадщини України видала 443 дозволи (Відкриті листи) на проведення досліджень пам'яток України. Із них на археологічні дослідження — 143, на науково-рятивні — 159, на розвідки з правом шурфування, зокрема на експертизи, — 135, на розвідки без шурфування для складання «Зводу пам'яток історії та культури України» — 6. У дев'яти випадках відмовлено у наданні кваліфікаційних документів через неподання наукового звіту про результати попередніх археологічних досліджень, відсутність актів передачі знахідок на постійне зберігання до державного музейного фонду України.

Загальна кількість досліджень, здійснених за Відкритими листами, виданими на дослідження археологічної спадщини України у 2008 р., у порівнянні з попереднім роком (370) зросла на 19 %.

Разом з тим, слід відзначити і деякі негативні тенденції польових археологічних досліджень. Аналіз виданих Відкритих листів засвідчує зростання кількості пам'яток, які досліджуються, на тлі майже незмінної кількості фахівців-археологів, що призводить до затримок здачі наукових звітів про польові дослідження та зниження їхньої якості. Тривогу викликає збільшення питомої ваги розвідкових досліджень і зменшення повноцінних розкопок, що пояснюється відсутністю державного фінансування фундаментальних археологічних досліджень. З цих же причин залишилися не використаними 70 Відкритих листів, виданих на дослідження археологічної спадщини України у 2008 р.

Важливим принципом наукового дослідження археологічної пам'ятки є публікація результатів цих робіт (ст. 9 Закону України «Про охорону археологічної спадщини»). Відомо, що пам'ятка під час розкопок знищується повністю або частково і продовжує існувати лише в публікаціях та колекціях. З огляду на викладене, Кваліфікаційна рада з питань дослідження археологічної спадщини України прийняла рішення про видачу кваліфікаційних документів (Відкритих листів) на проведення польових досліджень на наступний рік за умови надання матеріалів про результати археологічних досліджень попереднього року для публікації у науково-інформаційній збірці «Археологічні дослідження в Україні». Однак, на жаль, до цієї збірки надійшло лише 107 статей від авторів, які отримали Відкриті листи на проведення досліджень у 2008 р. Ці статті складають лише 30 % інформації, яка мала би бути надрукована тут. Редакційна колегія сподівається на сумлінне ставлення дослідників до справи введення в науковий обіг здобутих археологічних матеріалів, що докорінно покращить науково-інформаційне наповнення наступних випусків нашої збірки.

У 2008 р. проявилися позитивні зрушення у ставленні посадових осіб, журналістів, широкого загалу до проблем дослідження та охорони археологічної спадщини України. Завдяки спільним зусиллям археологів, громадськості і правоохоронних органів України було встановлено численні факти зловживань при наданні дозволів на будівельні роботи на землях історико-культурного призначення, де розташовані пам'ятки археології. У більшості областей місцева влада та суб'єкти господарювання з розумінням ставляться до необхідності проведення археологічних досліджень на стадії проектування відведення земельних ділянок під містобудівні, шляхові, меліоративні та землевпорядні роботи. Значною мірою це стало можливим завдяки створенню і активній діяльності в багатьох областях структурних підрозділів Інституту археології, які стали об'єднувачими осередками археологів на місцях і виконують величезний обсяг робіт з дослідження археологічної спадщини України. Інститут археології НАН України та його структурні підрозділи в областях здійснили близько 10 тис. експертиз земельних ділянок із загальною площею понад 23 тис. га.

Визнанням вагомого внеску українських учених-археологів у розвиток вітчизняної археології, дослідження, популяризацію археологічної спадщини України став Указ Президента України від 06.08.08 за № 694/2008 про встановлення професійного свята — Дня археолога, яке відзначатиметься щорічно 15 серпня. Редколегія бажає вченим-археологам плідних польових досліджень, вагомих відкриттів і творчої наснаги у відтворенні давньої історії нашої держави.